

Η ενσωμάτωση των Νέων Χωρών και η πρόκληση για την ελληνική διοίκηση

[Πολιτισμός](#) / [Εκθέσεις](#)

Η απελευθέρωση των τουρκοκρατούμενων επαρχιών για τις οποίες η Ελλάδα διέθετε ιστορικούς τίτλους αποτέλεσε τη Μεγάλη Ιδέα του έθνους για το μεγαλύτερο μέρος του 19^{ου} αιώνα. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι αποτελούν ορόσημο για την ελληνική ιστορία όχι μόνο της λόγω της εδαφικής προέκτασης του κράτους. Η συστράτευση και η νίκη έδωσαν μια νέα διάσταση στην εθνική συνείδηση των Ελλήνων. Τα πολεμικά γεγονότα δημιούργησαν νέους σταθμούς και ανέδειξαν νέα σύμβολα για τις τοπικές ιστορίες. Η διαδικασία αυτή επαναλήφθηκε κατά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Καβάλα, λίγο μετά την απελευθέρωσή της στις 26 Ιουνίου 1913. Α.Σ.Κ.Σ.Α- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

Η ιστορία των Νέων Χωρών δηλαδή της Ηπείρου, της Μακεδονίας, της Θράκης των νησιών του Βορείου Αιγαίου, της Σάμου, και της Κρήτης εναρμονίστηκε επιτέλους με την εθνική.

Παράλληλα, εγκαινιάστηκε μια άλλη ιστορία πιο μακρόσυρτη λιγότερο ηρωική και ελάχιστα γνωστή η ιστορία της ενσωμάτωσης των Νέων Χωρών. Η απελευθέρωση και η ένωση έθεταν σε κίνηση από την πρώτη στιγμή που υψωνόταν η ελληνική σημαία σύνθετες πολιτικές κοινωνικές και οικονομικές διεργασίες. Άνοιγε παντού το κεφάλαιο της ελληνικής διοίκησης, η οποία όφειλε να δικαιώσει και να κατοχυρώσει το έργο του προελαύνοντος στρατού και της διπλωματίας. Υπήρχαν όμως οι προϋποθέσεις;

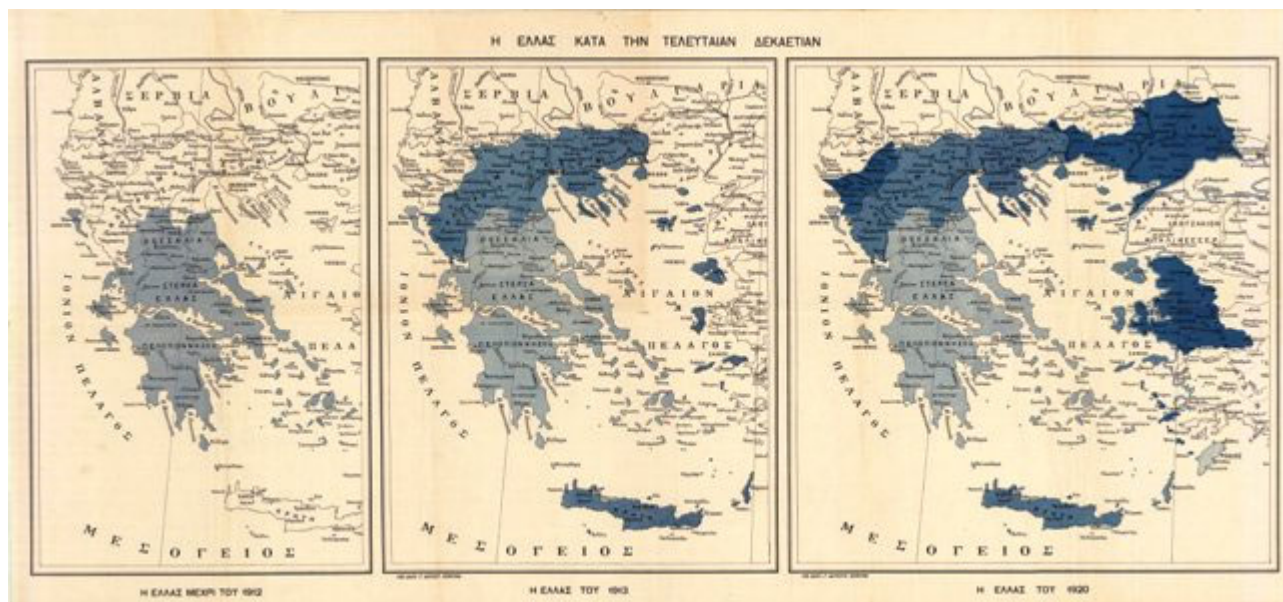
Η πρόκληση για τον ελληνικό κρατικό μηχανισμό ήταν ιδιαίτερα μεγάλη: οι νέες επαρχίες είχαν η καθεμιά τη δική τους ταυτότητα σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς του κοινωνικού πολιτικού και οικονομικού βίου.

Δεδέαγατς (Αλεξανδρούπολη), 13 Ιουλίου 1920. Ο βασιλιάς Αλέξανδρος φτάνει στην πόλη. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Ο απαιτήσεις σε δημόσιους υπαλλήλους όλων των ειδικοτήτων ήταν τεράστιες. Η υπάρχουσα οργάνωση στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν ασύμβατη με την ελληνική. Ακόμη σημαντικότερο ζητούμενο ήταν η επιτυχής διοίκηση ενδεχομένως απρόθυμων αλλοφώνων και αλλοθρήσκων. Και όλα αυτά εν μέσω ενός παγκοσμίου πολέμου και μιας συγκλονιστικής πολιτικής κρίσης που έθεταν σε αμφιβολία όχι μόνο τη διατήρηση των κατακτημένων εδαφών αλλά και την καθημερινή επιβίωση των νέων υπηκόων. Εκ των υστέρων γνωρίζουμε πως η πορεία της ενσωμάτωσης θα άφηνε σημάδια ορατά για πολλές δεκαετίες μέχρι σήμερα.

Η έκθεση, η οποία είχε παρουσιαστεί αρχικά στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος της Βουλής και σήμερα Δημοτική Πινακοθήκη των Ιωαννίνων, με τίτλο «Το άγνωστο «μέτωπο» των Βαλκανικών Πολέμων: η διοικητική ενσωμάτωση των Νέων Χωρών» εστιάζει σε έναν άλλο αγώνα της εποχής εκείνης, λιγότερο γνωστό, που ξεκίνησε παράλληλα με την απελευθέρωση και την προσάρτηση των νέων επαρχιών κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη των Πολέμων του 1912-1913.

Τρεις διαδοχικοί χάρτες με τα σύνορα της ελληνικής επικράτειας. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Η αφήγηση της έκθεσης την επιστημονική επιμέλεια της οποίας υπογράφει ο καθηγητής Βασίλης Γούναρης, ξεκινά με την ιστορική αναδρομή στα στρατιωτικά, διπλωματικά και πολιτικά γεγονότα της δεκαετίας 1912- 1922, και αναπτύσσεται μέσα από τους βασικούς τομείς που απασχόλησαν το διοικητικό μηχανισμό: την καταγραφή των πληθυσμών, τη στελέχωση της διοίκησης, την πολιτική, την εκπαίδευση και την οικονομία.

Φωτογραφίες, εφημερίδες, διοικητικές αποφάσεις και επίσημη αλληλογραφία, επιστολικά δελτάρια, πίνακες και χάρτες, αποτελούν τα τεκμήρια που αναπαράγονται στην έκθεση για να σκιαγραφήσουν τους στόχους, τις δυσκολίες, τα επιτεύγματα, και τα προβλήματα της ελληνικής διοίκησης στην προσπάθεια αρμονικής ένταξης των πληθυσμών της Μακεδονίας, της Ηπείρου, της Κρήτης, της Σάμου και των νησιών του Βορειοανατολικού Αιγαίου, και της Θράκης στον μηχανισμό του κράτους.

Τα τεκμήρια προέρχονται από πλήθος φορέων, ανάμεσά τους το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, το Ιστορικό και Διπλωματικό Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών, τα ΓΑΚ-Ιστορικά Αρχεία Μακεδονίας και Ηπείρου, το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», τη Βιβλιοθήκη της Βουλής, τη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη και το Μουσείο Μπενάκη, αλλά και ιδιωτικών συλλογών από όλη την Ελλάδα που εμπλούτισαν σημαντικά την έκθεση.

Βασίλειος Χάδος

<http://bit.ly/1mqNtRf>